

Kjak

Hanus Jensen

Einki valevni tosar um at broyta verandi partafelagslóggevnu

Í fjølmiðlunum síðsta árið hevur verið bæði skrivað og tosað um galdandi partafelagslóggevnu, men hvørki valevni, gomul sum nýggj, ella fjølmiðlar hava sett spurnartekin við galdandi lóggevnu undir valstriðnum.

Hvør Hanus og Janus kann stovna eitt partafelag, seta felagið í stóra skuld og síðani lata felagið fara á húsagang, uttan at hetta kostar eigaranum eina krónu, kanska eitt frímerki og ein brævbjálva til Skiftirættin. Eftir situr eigarin við pengum í egnum lumma. Peningur, ið átti at verið brúktur til at gjalda skatt, mvg-eftirstøður og skuld fyri, fyri keyp av vørum og tænastum frá privat fólki og fyrirtøkum.

Tann privati, veri seg feløg og persónar, missa virðir fyri fleiri tíggju- og hundrað-

túsundatal av krónum og meira, og tað almenna missir stórar inntøkur. Hetta gongur alt út yvir teg og meg, ið skulu rinda hetta aftur í skatti, tí hallið á figgjarlógini sjálvandi økist, so skjótt inntøkurnar hjá tí almenna minka orsakað av mistari mvg-eftirstøðu og skatti. Eftir sita bæði tú og eg sum stóri taparin.

Um fyrrverandi eigarin av partafelagnum, P/f Farið á Húsagang nr. 7, hevur hug, so stovnar viðkomandi eitt nýtt partafelag, P/f Fer á Húsagang, ið viðkomandi figgjar við parti av tí peningi, hann hevur tikið úr gamla partafelagnum, ið als ikki er til longur.

Partafelagslógin loyvir hesum, og má tí broytast ongantíð ov skjótt, til tess at verja fyri, at partafeløg verða misbrúkt á henda

hátt. Dømini eru tíverri nógv um partafeløg, ið eru ‘farin’ á húsagang, tí tey hava skylda upp í fleiri milliónir. Eftir sita fyrrverandi eigarar við stórum ognu, uttan at nakar hevur móguleika at fara eftir hesum stolnu ognunum hjá teimum.

Ómoralskt og órættvíst? Ja sera, av hundan og til halda tey flestu, vónandi, men ikki kriminelt, sambært lóggevnu. Partafelagslógin loyvir snøkt sagt tjóvari á alljósum degi, men tað ger Revsilógin ikki. Stjelur tú eitt kerton av mjólk, far tú um ikki dóm, so skal tú í øllum førum gjalda fyri stolnu vørurnar, annars skal tú inn at sita.

Núverandi partafelagslóggevnu er órættvíst og ómoralsk á hesum øki, og skilji tí ikki, at slíkt álvarsmál, ið hevur oyðilagt gerandisdagin hjá

mongum føroyingini, ikki verður broytt og enn minni hví hetta ikki verður nevnt í valstriðnum. Nú er tað bara meinigi føroyingurin, sum verður knokkroyttur, um tey skylda skatt ella mvg. Persónar, sum gjøgnum sítt/síni partafeløg hevur snýtt fólk so dyggiliga, sleppa snikkaleysir.

Í Revsilógini, 3. Kapitul, grein 16 stendur m.a. soleiðis:

Personer, der på gernings-tiden var utilregnelige på grund af sindssygdом eller tilstande, der må ligestilles hermed, **eller ándssvaghed i højere grad**, straffes ikke.

So er spurningurin um tað er henda greinin, ið verjir teir persónar, ið lata síni partafeløg fara á húsagang fyri at forvinna sær pening, og lata onnur sita eftir við sviðið soð.

Nýstovnað partafeløg nýtast ikki at lata roknskap inn til Partafelagsskrásteingina fyrr enn eftir tvey ár eru liðin. Hetta gevur feløgnum móguleikar at koma fyri seg á marknaðinum, og er hetta sjálvandi í lagi. Men hetta gevur eisini óreiðiligum persónum móguleikar at átaka felagnum stórar skyldur móttvegis bæði privat-um og tí almenna sama tíðarskeið. Og royndirnar vísa tíverri ofta, at eigarin, ístaðin fyri at gjalda sínar skyldur, heldur tømur felagið fyri peningalig virðir og síðani letur felagið fara á húsagang.

Partafelagseigarin kann koyra sítt 'gamla' partafelag á húsagang, stovna eitt nýtt felag undir nýggjum navni og keypa ognirnar hjá tí gamla avtikna felagnum, til eina og hvørja tíð, og á henda hátt sleppa undan at gjalda sínar skyldur. Men um somu leið kann viðkomandi endurnýta navnið á gamla felagnum yvirfyri sínum kundum og umheiminum, og sostatt endurnýta "gamla" navnið, í nýggja felagnum.

Partafelagseigarin kann tømja felagið fyri pening uttan at nakar myndugleiki hevur eftirlit við tí og kannar hetta. Peningalig orka er ikki til hetta, verður sagt frá mynduleikunum, men spurningurin er, um tað í veruleikinum ikki hevði loyst seg peningaliga at havt eitt virkið eftirlit, ið sostatt kundi fingið goldið ein stóran part av skuldini til tað almenna afturgoldið.

Skiftirætturin kannar ikki hvat hendur við móguligum ognum í partafeløgum, ið eru farin á húsagang. Tí ber ofta til at síggja somu persónar, hvørs partafeløg eru farin á húsagang í einari viku, koyra í somu bilum og brúka somu amboð o.a. vikuna eftir, sum annars vóru ognir hjá felagnum, ið nú er farið á húsagang.

Jógván Sundstein

Ein áheitan nú valið stundar til

Í 24 ár luttók eg beinleiðis í politikki sum løgtingsmaður og lögmaður/landsstýrismaður. Men áhugin fyri politikki stavar líka frá barns-beini av og hann er framvegis til steðar. Tað slepst ikki undan, at hvørja ferð løgtingsval nærkast kókar blóðið eitt sindur heitari og spenningurin økist.

Eg skal ikki leggja meg úti allar smálutir, sum frammi eru í valstriðnum, og sum meira ella minni grugga politisku myndina. Men nakrar høvuðslinjur eru kortini, sum eyðmerkja politisku flokkarnar, og sum teir standa fyri.

Tann flokkurin, sum eg umboðaði í mínum virkna politiska lívi og sum eg framvegis ynski at stuðla hevur nøkur eyðkenni. Eg var sjálvur við at orða stevnu-skránna fyri nú skjótt fleiri árum síðani. Sjálvt um hon eldist, so er høvuðsinnihaldið framvegis galdandi:

Fólkaflokkurin er ein **liberalur, sosialur** og **demokratiskur sjálvstýrisflokkur**. Longu hetta sigur rættiliga nógv.

Flokkurin er liberalur (ikki liberalistiskur), tað vil siga borgarligur og vil grundleggjandi verja persónligt frælsi og ognarrætt.

Samstundis vil hann menna vinnuligt virksema, sum skal skapa grundarlag fyri allari samfelagsligari menning og vera drívkraftin til vælstand í landinum.

Flokkurin er eisini sosialur (ikki socialistiskur), sum við hjálp frá samfelagsvælstandinum skapar eitt gott vælferðarsamfelag við øllum sum tað ber í sær.

Flokkurin er eisini sjálvstýrisflokkur. Málsetningurin er, at í Føroyum skulu Føroyingar ráða, og við skilagóðum vinnulívspolitikki og framleiðsluskapandi vøkstri fáa vit eitt burðardygt samfelag, sum kann bera

einar sjálvstøðugar Føroyar. Hendan ábyrgdin er okkara, og hon liggur ikki hjá dønum. Sleppa vit okkum undan hesi ábyrgd, sjálvt um tað bert er partvíst, so verður føroyska samfelagið ongatið burðardygt.

Sum núverandi útiseti ber væl til, við øllum teim nýmótans miðlum, at fylgja væl við í gongdini í Føroyum. Hvønn dag kann ein “uppdatera” sína vitan frá bløðum, portalum, kringvørpum o.s.fr., so sjálvt við fysiskari frástøðu ber til eisini at fylgja við í valstriðnum. Áhugin er til steðar og tí geri eg tað eisini.

Føroyar sum eitt valdømi er eftir míni uppfatan ikki í samsvar við grundleggjandi ætlanina við parlamentariska umboðanarskipan, men tá nú skipanin einaferð er galdandi, so meti eg, at Fólkaflokkurin hevur verið sera heppin við síni uppstilling. Persónliga kenni eg ikki øll tey 32, sum uppstillað eru, men við at lesa um tey og teirra vitan og erfaringar, og ikki minst við at lesa tað, tey skriva, haldi eg, at tey øll somul hvør sær vera eitt gott umboð á tingi. Tí ræður um, at so mong sum móguligt náa hesum máli, og eisini tá avtornar onkur av teimum kemur í landsstýri.

Hendan líttla grein er ikki ætlað sum partur av einum val orðaskifti, men sum ein heilsan til valevnini á Fólkaflokkslistanum um at dríva á og alla tíðina at hava endamálið fyri eyga, nevniliga at gera sítt besta fyri Føroya fólk grundað á Fólkaflokkshugsjónina.

Samstundis sendi eg eina heilsan til alt Føroya fólk, ivist ikki, men fari á val og velji lista A, Hin Føroyska Fólkaflokkin.